Ψηφιακά Συστήματα HW σε Χαμηλά Επίπεδα Λογικής Ι

Ακαδημαϊκό Έτος 2024-2025 Υπογρεωτική Εργασία

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ 10697

Άσκηση 1 - ALU

Εισαγωγή

Στην πρώτη άσκηση της εργασίας, αναπτύχθηκε μια Αριθμητική/Λογική Μονάδα (ALU) για την υλοποίηση στον επεξεργαστή RISC-V. Η ALU είναι σχεδιασμένη για την εκτέλεση βασικών αριθμητικών και λογικών λειτουργιών.

Σχεδίαση ΑLU

Η ΑLU σχεδιάστηκε για να υλοποιεί τις εξής πράξεις:

- Προσημασμένη πρόσθεση
- Προσημασμένη αφαίρεση
- Λογικό AND
- Λογικό OR
- Λογικό XOR
- Σύγκριση "Μικρότερο από"
- Τρεις διαφορετικές πράξεις ολίσθησης

To Verilog module alu ορίστηκε με τις ακόλουθες θύρες:

- **op1** και **op2**: Οι τελεστές για τις πράξεις
- alu_op: Οδηγίες ελέγχου για τον τύπο πράξης
- zero: Έξοδος που δείχνει εάν το αποτέλεσμα είναι μηδέν
- result: Το αποτέλεσμα της ALU

Ο κώδικας Verilog αναπτύχθηκε για να ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές της άσκησης. Η λειτουργία της ALU βασίζεται στις τιμές του alu_op για να επιλέξει την κατάλληλη πράξη, συγκρίνοντας την είσοδο με τις προκαθορισμένες παραμέτρους όπως ζητήθηκε. Ένας σημαντικός σχεδιαστικός θεματικός άξονας ήταν η διασφάλιση ότι οι πράξεις που εξαρτώνται από το πρόσημο λειτουργούν σωστά σε προσημασμένες εισόδους.

Συμπεράσματα

Η ALU αποδείχθηκε αποτελεσματική στην εκτέλεση των καθορισμένων λειτουργιών και έτοιμη για ενσωμάτωση στον επεξεργαστή RISC-V που θα αναπτυχθεί σε επόμενες ασκήσεις. Η διαδικασία αυτή παρέχει μια σταθερή βάση για περαιτέρω επέκταση και τεστάρισμα.

• Άσκηση 2 - Επέκταση της ALU

Εισαγωγή

Για την Άσκηση 2, το παραδοτέο αφορά την υλοποίηση μιας αριθμομηχανής που βασίζεται στην ALU από την Άσκηση 1 και περιλαμβάνει τη χρήση ενός συσσωρευτή 16 bit, μαζί με τη σύνδεση με κουμπιά και διακόπτες για τον έλεγχο των πράξεων. Η αριθμομηχανή που θα υλοποιηθεί έχει σκοπό να εκτελεί αριθμητικές και λογικές πράξεις με βάση τις λειτουργίες της ALU. Ο συσσωρευτής (accumulator) διατηρεί την τρέχουσα τιμή και ενημερώνεται από το αποτέλεσμα της ALU. Τα δεδομένα εισόδου προέρχονται από τους διακόπτες (sw) και ο έλεγχος των λειτουργιών γίνεται με κουμπιά (btnc, btnl, btnr, btnd, btnu).

Σχεδίαση Αριθμομηχανής

Η σχεδίαση βασίζεται στη χρήση της ALU που υλοποιήθηκε στην πρώτη άσκηση, ενσωματώνοντας επιπλέον έναν συσσωρευτή για την αποθήκευση και προβολή των αποτελεσμάτων. Οι λειτουργίες της αριθμομηχανής περιλαμβάνουν:

- Προσημασμένη πρόσθεση και αφαίρεση μεταξύ του συσσωρευτή και του εισερχόμενου τελεστή.
- Λογικές πράξεις όπως AND, OR και XOR.
- Πράξεις ολίσθησης (δεξιά, αριστερά, αριθμητική δεξιά).
- Σύγκριση "Μικρότερο από" για προσημασμένους αριθμούς.
- Αρχικοποίηση του συσσωρευτή μέσω κουμπιού.

To Verilog module calc ορίστηκε με τις ακόλουθες θύρες:

- **sw**: Οι διακόπτες που παρέχουν την είσοδο στη δεύτερη ALU παράμετρο.
- **btnc**, **btnl**, **btnr**, **btnd**, **btnu**: Τα κουμπιά που καθορίζουν τις πράξεις και τις λειτουργίες ελέγχου (reset του συσσωρευτή, εκτέλεση πράξης κ.λπ.).
- led: Τα LED που απεικονίζουν την τρέχουσα τιμή του συσσωρευτή.
- clk: Σήμα ρολογιού για τον συγχρονισμό της λειτουργίας.

```
module calc(
  input clk,
  input reg btnc,
  input reg btnl,
  input reg btnl,
  input reg btnu,
  input reg btnr,
  input reg btnr,
  input reg fis:0] sw,
  output[15:0] led
);
  genvar i;
  reg [3:0] alu_op;
  reg [31:0] res, p1, p2;
  wire btnc_w = btnc;
  calc_enc_calc_enc(btnc_w, btnr, btnl, alu_op);
  alu alu(p1, p2, alu_op, z, res);
  reg[15:0] accumulator;

for(i=0; i<16; i = i + 1)
  begin
    assign p1 = $signed(accumulator[i];
    end

assign p2 = $signed(accumulator);

always @(posedge clk)
  begin
    if(btnu) accumulator = 15'b0;
    else if(btnd) accumulator = res;
  end

endmodule</pre>
```

Υλοποίηση

Η λειτουργία της αριθμομηχανής καθορίζεται από τα σήματα ελέγχου που προέρχονται από τα κουμπιά και τους διακόπτες:

- Τα κουμπιά καθορίζουν την πράξη που θα εκτελεστεί ή επανεκκινούν τη συσκευή.
- Οι διακόπτες εισάγουν τη δεύτερη παράμετρο για την ALU.
- Το αποτέλεσμα της ALU αποθηκεύεται στον συσσωρευτή όταν πατηθεί το κουμπί εκτέλεσης.

Ένα βασικό στοιχείο ήταν η σωστή ενσωμάτωση του συσσωρευτή και η χρήση του αποτελέσματος της ALU για την ενημέρωσή του. Ο σχεδιασμός εξασφαλίζει την εκτέλεση όλων των βασικών αριθμητικών και λογικών πράξεων.

Κύκλωμα Σήματος ALU

Το κύκλωμα για την επιλογή της λειτουργίας της αριθμητικής/λογικής μονάδας υλοποιήθηκε σε $Structural\ Verilog$, όπως ζητήθηκε. Η είσοδος του κυκλώματος είναι τα κουμπιά btnl, btnc και btnr με έξοδο τα 4 ψηφία της μεταβλητής alu_op . Η υλοποίηση ακολουθεί.

```
module calc_enc(
    input wire btnc,
    input wire btnr,
    input wire btnl,
    output[3:0] alu_op
);

not(btncNOT, btnc);
    and(w12, btncNOT, btnr);
    and(w13, btnr, btnl);
    or(alu_op[0], w12, w13);

not(btnlNOT, btnl);
    and(w22, btnc, btnlNOT);
    not(btnrNOT, btnr);
    and(w23, btnc, btnrNOT);
    or(alu_op[1], w22, w23);

and(w31, btnl, btncNOT);
    and(w32, btnc, btnr);
    and(w33, w31, btnrNOT);
    or(alu_op[2], w32, w33);

and(w41, btnl, btncNOT);
    and(w42, btnl, btncNOT);
    and(w42, btnl, btnc);
    and(w43, w41, btnr);
    and(w42, w42, btnrNOT);
    or(alu_op[3], w43, w44);
endmodule
```

<u>Έλεγχος</u>

Χρησιμοποιώντας τα παραπάνω modules, δημιουργήθηκε ένα testbench για τον έλεγχο της ορθής λειτουργίας της αριθμομηχανής και της ALU. Δόθηκαν συγκεκριμένες τιμές με σκοπό να αναδειχθούν τα αποτελέσματα με τις τιμές που δόθηκαν, και προέκυψε το παρακάτω.

```
// Test sequence
initial begin
    // Initialize inputs
    btnc = 0; btnl = 0; btnr = 0; btnu = 0; btnd = 0; sw = 16'h0;

// Reset the calculator
btnu = 1; #10; btnu = 0; #10;

// Test addition (ADD)
sw = 10'h354a; btnl = 0; btnc = 1; btnr = 0; #10; btnd = 1; #10; btnd = 0;

// Test subtraction (SUB)
sw = 10'h1234; btnl = 0; btnc = 1; btnr = 1; #10; btnd = 1; #10; btnd = 0;

// Test OR operation
sw = 10'h1001; btnl = 0; btnc = 0; btnr = 1; #10; btnd = 1; #10; btnd = 0;

// Test AND operation
sw = 10'h1670; btnl = 0; btnc = 0; btnr = 0; #10; btnd = 1; #10; btnd = 0;

// Test XOR operation
sw = 10'h1672; btnl = 1; btnc = 1; btnr = 1; #10; btnd = 1; #10; btnd = 0;

// Test addition (ADD)
sw = 10'h1602; btnl = 0; btnc = 1; btnr = 0; #10; btnd = 1; #10; btnd = 0;

// Test Logical Shift Left (LSL)
sw = 10'h0004; btnl = 1; btnc = 0; btnr = 1; #10; btnd = 1; #10; btnd = 0;

// Test Shift Right Arithmetic (SRA)
sw = 10'h0001; btnl = 1; btnc = 1; btnr = 0; #10; btnd = 1; #10; btnd = 0;

// Test Less Than (LT)
sw = 16'h46ff; btnl = 1; btnc = 0; btnr = 0; #10; btnd = 1; #10; btnd = 0;

// Test reset with btnu
btnu = 1; #10; btnu = 0; #10;

// End simulation
sfinish;
end
```

Με την εκτέλεσή του προκύπτουν οι κυματομορφές προσομοίωσης:

Κυματομορφές Προσομοίωσης Άσκησης 2

Είναι εμφανές ότι τα αποτελέσματα της προσομοίωσης αντιστοιχούν με τα προσδοκούμενα αποτελέσματα.

Συμπεράσματα

Η αριθμομηχανή λειτουργεί όπως απαιτείται από την εκφώνηση. Όλες οι πράξεις της ALU έχουν ελεγχθεί μέσω προσομοιώσεων και επιβεβαιώθηκε η σωστή ενημέρωση του accumulator. Οι απαιτούμενες λειτουργίες προσθήκης, αφαίρεσης, λογικών πράξεων και ολίσθησης λειτουργούν ορθά, με τα αποτελέσματα να είναι ακριβή και τα LED να εμφανίζουν την τρέχουσα τιμή.

• Άσκηση 3 - Καταχωρητές

Εισαγωγή

Η τρίτη άσκηση επικεντρώνεται στον σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός αρχείου καταχωρητών (register file), που αποτελεί ένα κρίσιμο στοιχείο κάθε επεξεργαστή RISC-V. Το αρχείο καταχωρητών είναι υπεύθυνο για την αποθήκευση των τιμών των καταχωρητών, οι οποίες χρησιμοποιούνται στις περισσότερες εντολές που εκτελεί ο επεξεργαστής. Η λειτουργία του αρχείου καταχωρητών διασφαλίζει τη σωστή ανάγνωση και εγγραφή δεδομένων, προσφέροντας έτσι τον απαιτούμενο μηχανισμό υποστήριξης για τη λειτουργία του επεξεργαστή.

Σχεδιασμός Καταχωρητών

Η σχεδίαση του αρχείου καταχωρητών βασίζεται στη δημιουργία μιας μονάδας Verilog που περιλαμβάνει 32 καταχωρητές των 32 bits. Οι διευθύνσεις εισόδου επιτρέπουν την ανάγνωση δύο καταχωρητών και την εγγραφή σε έναν καταχωρητή. Η λειτουργία ανάγνωσης είναι ασύγχρονη, ενώ η εγγραφή πραγματοποιείται συγχρονισμένα με το σήμα ρολογιού. Οι καταχωρητές αρχικοποιούνται σε μηδενικές τιμές κατά την εκκίνηση. Εάν η διεύθυνση εγγραφής συμπίπτει με κάποια από τις διευθύνσεις ανάγνωσης, δίνεται προτεραιότητα στην εγγραφή για τη διασφάλιση της σωστής λειτουργίας. Ο μηδενικός καταχωρητής (x0) θα πρέπει να παραμένει πάντα μηδενικός. Ωστόσο, δεν προβλέπεται ενέργεια ενάντια σε απόπειρα εγγραφής σε αυτόν.

Η σχεδίαση του αρχείου καταχωρητών περιλαμβάνει τη δημιουργία μιας μονάδας Verilog με τις εξής θύρες:

- **clk**: Είσοδος 1 bit, χρησιμοποιείται ως σήμα ρολογιού για συγχρονισμένες λειτουργίες εγγραφής.
- readReg1 και readReg2: Είσοδοι 5 bits, χρησιμοποιούνται για την παροχή διευθύνσεων των δύο καταχωρητών που θα αναγνωστούν.
- writeReg: Είσοδος 5 bits, χρησιμοποιείται για την παροχή της διεύθυνσης του καταχωρητή στον οποίο θα γίνει εγγραφή.
- **writeData**: Είσοδος 32 bits (*DATAWIDTH*), τα δεδομένα που θα εγγραφούν στον καταχωρητή.
- write: Είσοδος 1 bit, σήμα ελέγχου που ενεργοποιεί την εγγραφή στον καταχωρητή.
- **readData1** και readData2: Έξοδοι 32 bits (*DATAWIDTH*), παρέχουν τα δεδομένα των καταχωρητών που αναγνώστηκαν από τις αντίστοιχες διευθύνσεις.

```
module regfile #(parameter DATAWIDTH = 32)
   (
   input clk,
   input [4:0] readReg1,
   input [4:0] readReg2,
   input [4:0] writeReg,
   input [DATAWIDTH-1:0] writeData,
   input write,
   output wire [DATAWIDTH-1:0] readData1,
   output wire [DATAWIDTH-1:0] readData2
);
```

```
reg [DATAWIDTH-1:0] registers [0:31];
integer i;

initial begin
    for(i=0; i<32; i++)
    begin
        registers[i] <= 0;
    end

end

always @(posedge clk) begin
    if(write) registers[writeReg] <= writeData;
end

assign readData1 = (write && (writeReg == readReg1)) ? writeData : registers[readReg1];
assign readData2 = (write && (writeReg == readReg2)) ? writeData : registers[readReg2];
endmodule</pre>
```

Η υλοποίηση του αρχείου καταχωρητών ακολουθεί πιστά τις προδιαγραφές της εκφώνησης. Περιλαμβάνει 32 καταχωρητές των 32 bits, οι οποίοι αρχικοποιούνται σε μηδενικά μέσω ενός initial block. Οι θύρες του module επιτρέπουν την ασύγχρονη ανάγνωση δύο καταχωρητών και τη συγχρονισμένη εγγραφή ενός καταχωρητή με προτεραιότητα στην εγγραφή σε περίπτωση σύγκρουσης διευθύνσεων. Επιπλέον, η χρήση συνθήκης εξασφαλίζει τη σωστή διαχείριση της εγγραφής όταν η διεύθυνση εγγραφής ταυτίζεται με κάποια από τις διευθύνσεις ανάγνωσης, όπως ορίζεται στην άσκηση.

• Άσκηση 4 - Μονάδα Διαδρομής Δεδομένων

Εισαγωγή

Στην τέταρτη άσκηση, το επίκεντρο είναι η υλοποίηση και πλήρης λειτουργία της διαδρομής δεδομένων (datapath) του επεξεργαστή RISC-V. Η διαδρομή δεδομένων είναι ουσιαστικά το σύνολο των συνιστωσών που εκτελούν τις εντολές μεταξύ των καταχωρητών, της μνήμης και της ALU. Αυτή η άσκηση απαιτεί την κατασκευή και ενσωμάτωση των κύριων λειτουργικών μερών όπως η μονάδα ελέγχου, η μονάδα λογικής, οι καταχωρητές, καθώς και οι μηχανισμοί διαχείρισης και επικοινωνίας μεταξύ των διάφορων μερών του επεξεργαστή.

Σχεδιασμός Μονάδας Διαδρομής Δεδομένων

Στην παρούσα άσκηση 4 καλούμαστε να υλοποιήσουμε βασικές μονάδες και λειτουργίες της διαδρομής δεδομένων για τον επεξεργαστή RISC-V. Ο Program Counter (PC) είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της διεύθυνσης της επόμενης εντολής που πρόκειται να εκτελεστεί. Ο PC αυξάνεται κατά 4 για κάθε νέα εντολή, εκτός αν υπάρχει εντολή διακλάδωσης, οπότε ο PC αλλάζει σύμφωνα με το offset της εντολής. Στη συνέχεια, η υλοποίηση του καταχωρητή (Register File) απαιτεί την αποθήκευση και ανάγνωση των δεδομένων από τους 32 καταχωρητές του επεξεργαστή. Η διαχείριση των διευθύνσεων ανάγνωσης και εγγραφής είναι ζωτικής σημασίας, ειδικά όταν η ίδια διεύθυνση χρησιμοποιείται για ανάγνωση και εγγραφή, ώστε να διασφαλιστεί η σωστή προτεραιότητα στην εγγραφή των δεδομένων.

Η ενότητα για τη δημιουργία των άμεσων τιμών (Immediate Generation) είναι επίσης καθοριστική, καθώς παράγει τις άμεσες τιμές που απαιτούνται από τις εντολές τύπου Ι, S

και Β, όπως οι ADDI, BEQ και άλλες. Αυτές οι τιμές πρέπει να παράγονται από τα κατάλληλα πεδία της εντολής, και η σωστή αναγνώρισή τους είναι κρίσιμη για την ορθή λειτουργία του επεξεργαστή. Η ALU (Arithmetic and Logic Unit) εκτελεί τις αριθμητικές και λογικές πράξεις, όπως η πρόσθεση, η αφαίρεση, οι λογικές πράξεις AND, OR και ΧΟR, καθώς και τις πράξεις μετατόπισης και σύγκρισης. Ειδική προσοχή πρέπει να δοθεί στην υλοποίηση των πράξεων προσημασμένων και μη προσημασμένων αριθμών, ώστε να διασφαλιστεί η ακρίβεια των υπολογισμών και των συγκρίσεων.

Για τις εντολές διακλάδωσης, όπως η BEQ, είναι απαραίτητος ο υπολογισμός της διεύθυνσης στην οποία θα πρέπει να μεταβεί ο PC αν πληρούνται οι συνθήκες διακλάδωσης. Ο σωστός υπολογισμός του branch offset είναι σημαντικός για την ορθή εκτέλεση των εντολών διακλάδωσης, και πρέπει να γίνει με βάση τα δεδομένα της εντολής.

Τέλος, η λογική Write Back είναι υπεύθυνη για την εγγραφή των αποτελεσμάτων στους καταχωρητές μετά την εκτέλεση των εντολών. Στις εντολές τύπου Load, το αποτέλεσμα από τη μνήμη εγγράφεται στους καταχωρητές, ενώ για τις άλλες εντολές, το αποτέλεσμα της ALU γράφεται στους καταχωρητές.

Η σχεδίαση του αρχείου διαδρομής δεδομένων περιλαμβάνει τη δημιουργία μιας μονάδας Verilog με τις εξής θύρες:

- **clk**: είναι απαραίτητη για τη συγχρονικότητα του επεξεργαστή και τις λειτουργίες του. Όλες οι αλλαγές στις θύρες και οι ενέργειες του επεξεργαστή γίνονται με την άνοδο του ρολογιού.
- **rst**: χρησιμοποιείται για να εκκινήσει ή να επαναφέρει την κατάσταση του συστήματος. Όταν το rst είναι ενεργό, το σύστημα επανέρχεται στην αρχική του κατάσταση, επιτρέποντας την επανεκκίνηση του προγράμματος.
- instr: είναι υπεύθυνη για τη λήψη της εντολής που διαβάζεται από τη μνήμη εντολών. Η εντολή αυτή καθορίζει την πράξη που πρέπει να εκτελέσει ο επεξεργαστής.
- **PCSrc**: χρησιμοποιείται για να αποφασίσει αν ο Program Counter (PC) θα αυξηθεί κατά 4 ή αν θα ενημερωθεί για να πραγματοποιηθεί branching (διακλάδωση). Έτσι, καθορίζει την κατεύθυνση του επόμενου βήματος του προγράμματος.
- **ALUSrc**: καθορίζει την πηγή του δεύτερου τελεστή της ALU. Αν είναι ενεργοποιημένη, η ALU θα χρησιμοποιήσει μια άμεση τιμή ως δεύτερο όρισμα, αλλιώς θα χρησιμοποιήσει έναν καταχωρητή.
- **RegWrite**: επιτρέπει την εγγραφή αποτελέσματος σε έναν καταχωρητή. Όταν είναι ενεργή, ο επεξεργαστής γράφει το αποτέλεσμα της ALU ή της μνήμης στον καταχωρητή που έχει καθοριστεί.
- **MemToReg**: καθορίζει αν το δεδομένο που γράφεται στον καταχωρητή θα προέρχεται από τη μνήμη ή από την ALU. Αν είναι ενεργό, ο καταχωρητής θα λάβει δεδομένα από τη μνήμη, ενώ αν είναι ανενεργό, τα δεδομένα θα προέρχονται από το αποτέλεσμα της ALU.
- **ALUCtrl**: είναι το σήμα ελέγχου που καθορίζει τη λειτουργία της ALU, επιλέγοντας την πράξη που θα εκτελέσει (π.χ. πρόσθεση, αφαίρεση, κ.λπ.) με βάση τις απαιτήσεις της εντολής.
- **loadPC**: χρησιμοποιείται για να ενεργοποιήσει την ενημέρωση του Program Counter (PC) κατά την εκτέλεση του προγράμματος. Αν είναι ενεργή, ο PC θα αυξηθεί σύμφωνα με το τι έχει οριστεί στην εντολή.
- dReadData: παρέχει τα δεδομένα που έχουν διαβαστεί από τη μνήμη δεδομένων και χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της εντολής ή την εγγραφή στους καταχωρητές.

- PC: είναι η έξοδος του Program Counter και δείχνει την τρέχουσα διεύθυνση της εντολής που εκτελείται, η οποία ενημερώνεται με βάση τις εντολές branching ή τις κανονικές αυξήσεις.
- dAddress: καθορίζει τη διεύθυνση μνήμης για ανάγνωση ή εγγραφή δεδομένων
- dWriteData: περιέχει τα δεδομένα που πρέπει να γράψουν στη μνήμη
- WriteBackData: χρησιμοποιείται για να γράψει τα δεδομένα πίσω στους καταχωρητές είτε από τη μνήμη είτε από την ALU.

```
nodule datapath #(
parameter INITIAL_PC = 32'h00400000 // Αρχική διεύθυνση του PC
     input wire clk,
                                                            // Ρολόι
                                                            // Σύγχρονο reset
// Εντολές από τη μνήμη εντολών
// Επιλογή της πηγής για το PC
// Επιλογή της πηγής για τον δεύτερο τελεστή της ALU
     input wire rst,
input wire [31:0] instr,
     input wire PCSrc,
     input wire ALUSrc,
                                                            // Ενεργοποίηση εγγραφής στους καταχωρητές
// Επιλογή του δεδομένου εγγραφής στους καταχωρητές
     input wire RegWrite,
     input wire MemToReg
    input wire MemloReg,
input wire [3:0] ALUCtrl,
input wire loadPC,
input wire [31:0] dReadData,
output wire [31:0] PC,
output wire Zero,
output wire [31:0] dAddress,
output wire [31:0] dWriteData,
output wire [31:0] WriteBackData
                                                            // Σήμα ελέγχου της ALU
// Ενεργοποίηση ενημέρωσης του PC
// Δεδομένα από τη μνήμη δεδομένων
                                                          // Δεδομένα προς εγγραφή στη μνήμη δεδομένων
// Δεδομένα για εγγραφή στους καταχωρητές
    // Operation Types
localparam RTYPE = 7'b0110011,
                     TYPE = 7 b0110011,

STYPE = 7 b0010011,

STYPE = 7 b0100011,

BTYPE = 7 b1100011,

LOAD = 7 b00000011;
    // 1. Καταχωρητής Program Counter (PC) reg [31:0] currentPC;
     always @(posedge clk or posedge rst) begin
           if (rst)
                currentPC <= INITIAL_PC; // Reset στην αρχική διεύθυνση
          else if (loadPC) begin
               currentPC <= PCSrc ? (currentPC + {{20{instr[31]}}, instr[7], instr[30:25], instr[11:8], 1'b0}) :</pre>
(currentPC + 4);
     assign PC = currentPC;
    regfile register_file (
    .clk(clk),
    .readReg1(readReg1),
           .readReg2(readReg2),
           .writeReg(writeReg),
.writeData(WriteBackData),
           .write(RegWrite),
.readData1(readData1),
.readData2(readData2)
    wire [31:0] imm = (STYPE == instr[6:0]) ? imm_S : (BTYPE == instr[6:0]) ? imm_B : imm_I_L;
    // 4. ALU
wire [31:0] alu_op1 = readData1; // Πρώτος τελεστής ALU
wire [31:0] alu_op2 = ALUSrc ? imm : readData2; // Επιλογή δεύτερου τελεστή ALU
wire [31:0] alu_result;
reg [31:0] EX_MEM, MEM_WB;
     always @(posedge clk or posedge rst) begin if (rst) begin
               (rst) begin

MEM_WB <= 32'b0; // Reset

EX_MEM <= 32'b0; // Reset
                 MEM_WB <= EX_MEM;</pre>
                 EX_MEM <= alu_result; // Latch ALU result for R-type or I-type
```

Η υλοποίηση της μονάδας διαδρομής δεδομένων (datapath) ακολουθεί τις απαιτήσεις της εκφώνησης και προσφέρει μια λειτουργική και ολοκληρωμένη λύση για τον επεξεργαστή RISC-V.

Η μονάδα διαδρομής δεδομένων περιλαμβάνει τον Program Counter (PC), ο οποίος ενημερώνεται συγχρονισμένα με το ρολόι και διαχειρίζεται την εκτέλεση των εντολών, ελέγχοντας τον επόμενο δείκτη εντολής. Το Register File επιτρέπει την ανάγνωση και εγγραφή στους καταχωρητές, παρέχοντας δεδομένα στις εντολές για εκτέλεση. Η ALU εκτελεί τις αριθμητικές και λογικές πράξεις, συμπεριλαμβανομένων των πράξεων πρόσθεσης, αφαίρεσης, και συγκρίσεων, ενώ η Immediate Generation παράγει τα κατάλληλα αμέσως δεδομένα για χρήση στις εντολές τύπου Ι και S. Ο Branch Target υπολογίζει τη διεύθυνση στόχου για τις εντολές διακλάδωσης, ενώ η μονάδα Write Back διασφαλίζει ότι το αποτέλεσμα της ALU ή τα δεδομένα από τη μνήμη γράφονται στους καταχωρητές κατά την εκτέλεση της αντίστοιχης εντολής.

Στην παραπάνω υλοποίηση, η ALU χρησιμοποιεί *pipeline registers* για την αποθήκευση των ενδιάμεσων αποτελεσμάτων μέχρι το τελικό στάδιο του datapath. Συγκεκριμένα, τα αποτελέσματα της ALU αποθηκεύονται προσωρινά σε αυτά τους καταχωρητές, μεταφέρονται από τον έναν καταχωρητή στον επόμενο ταυτόχρονα με την μετάβαση των καταστάσεων ('ripple') και μόνο στο στάδιο WRITE_BACK καταγράφονται στους καταχωρητές του regfile, εφόσον απαιτείται.

Ο ίδιος ο επεξεργαστής RISC-V δεν ορίζει ένα συγκεκριμένο σχέδιο για τα pipeline registers. Τα στάδια του pipeline και το πώς αποθηκεύονται τα ενδιάμεσα αποτελέσματα μεταξύ τους (δηλαδή η ακριβής χρήση των pipeline registers) εξαρτώνται από την συγκεκριμένη υλοποίηση του επεξεργαστή RISC-V και τον αριθμό των σταδίων που έχει σχεδιαστεί να υποστηρίζει ο επεξεργαστής.

Συνολικά, η υλοποίηση της μονάδας διαδρομής δεδομένων προσφέρει τις ίδιες λειτουργίες με έναν πραγματικό επεξεργαστή RISC-V, προσαρμοσμένες στην εκφώνηση της άσκησης. Όλα τα στάδια της εκτέλεσης της εντολής καλύπτονται με τον σωστό συγχρονισμό, εξασφαλίζοντας την ομαλή ροή δεδομένων μέσα στον επεξεργαστή.

• Άσκηση 5 - Ελεγκτής Πολλαπλών Κύκλων

Εισαγωγή

Η Άσκηση 5 αφορά τη δημιουργία ενός ελεγκτή πολλαπλών κύκλων (multi-cycle controller) για έναν επεξεργαστή RISC-V που θα εκτελεί κάθε εντολή σε πέντε κύκλους ρολογιού. Στόχος είναι να σχεδιαστεί και να υλοποιηθεί ο ελεγκτής που θα καθοδηγεί τη διαδρομή δεδομένων (datapath) στον επεξεργαστή και θα διαχειρίζεται τις εντολές μέσα από πέντε διαδοχικούς κύκλους ρολογιού, καθορίζοντας τις ενέργειες που πρέπει να εκτελούνται σε κάθε φάση της εκτέλεσης της εντολής.

Σχεδιασμός Ελεγκτή Πολλαπλών Κύκλων

Ο ελεγκτής θα περιλαμβάνει μια μηχανή καταστάσεων (FSM) που θα χωρίζει τη διαδικασία εκτέλεσης της εντολής σε πέντε βασικά στάδια: IF (Instruction Fetch), ID (Instruction Decode), EX (Execute), MEM (Memory), και WB (Write Back). Σε κάθε στάδιο, ο ελεγκτής θα ενεργοποιεί τα κατάλληλα σήματα για να καθοδηγήσει τη διαδρομή δεδομένων (datapath) και να ελέγξει τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν για κάθε εντολή.

Το κύκλωμα αυτό απαιτεί την ακριβή υλοποίηση των ακόλουθων λειτουργιών:

- Στη φάση IF (Instruction Fetch), ο μετρητής προγράμματος (PC) πρέπει να φορτώνει την επόμενη εντολή από τη μνήμη εντολών.
- Στη φάση ID (Instruction Decode), η εντολή πρέπει να αποκωδικοποιείται για να διαβαστούν οι καταχωρητές και να προσδιοριστούν τα δεδομένα που θα χρησιμοποιηθούν.
- Στη φάση ΕΧ (Execute), η ALU πρέπει να εκτελεί την αριθμητική ή λογική πράξη.
- Στη φάση MEM (Memory), η μνήμη πρέπει να διαβάσει ή να γράψει δεδομένα.
- Στη φάση WB (Write Back), τα αποτελέσματα πρέπει να εγγραφούν στους καταχωρητές.

Ο έλεγχος του επεξεργαστή για κάθε στάδιο απαιτεί την υλοποίηση των κατάλληλων σημάτων ελέγχου για κάθε μονάδα της διαδρομής δεδομένων (datapath), όπως οι καταχωρητές, η ALU, η μνήμη, κλπ.

Θύρες Εισόδου:

clk: Η θύρα αυτή μεταφέρει το σήμα ρολογιού και είναι απαραίτητη για τη συγχρονισμένη λειτουργία του ελεγκτή, καθώς και για τον έλεγχο των χρονικών φάσεων των υποσυστημάτων του επεξεργαστή.

rst: Το σήμα επαναφοράς (reset) ενεργοποιείται για να επαναφέρει τα υποσυστήματα του επεξεργαστή στην αρχική τους κατάσταση. Είναι ένα σήμα υψηλής προτεραιότητας, το οποίο επηρεάζει τις βασικές διεργασίες κατά την εκκίνηση ή την επαναφορά του συστήματος.

instr: Αυτή η θύρα μεταφέρει την εντολή από τη μνήμη και είναι κρίσιμη για τη διαδικασία αποκωδικοποίησης των εντολών και την επιλογή των κατάλληλων σημάτων ελέγχου για κάθε τύπο εντολής.

PCSrc: Αυτό το σήμα ελέγχει αν η διεύθυνση του PC θα ενημερωθεί με την κανονική τιμή ή αν θα γίνει branch, αναλόγως της συνθήκης της διακλάδωσης.

ALUSrc: Αυτό το σήμα αποφασίζει αν ο δεύτερος τελεστής της ALU θα προέρχεται από τον καταχωρητή ή από το άμεσο (immediate) πεδίο της εντολής.

RegWrite: Ενεργοποιεί τη διαδικασία εγγραφής στους καταχωρητές μετά από την εκτέλεση της εντολής, είτε από την ALU είτε από τη μνήμη.

MemToReg: Καθορίζει αν τα δεδομένα που γράφονται στους καταχωρητές προέρχονται από τη μνήμη ή από την ALU.

ALUCtrl: Ελέγχει την λειτουργία της ALU (όπως ADD, SUB, AND, OR, κλπ.), δίνοντας τις κατάλληλες οδηγίες για τις αριθμητικές και λογικές πράξεις.

loadPC: Ενεργοποιεί την ενημέρωση του PC στην εκτέλεση της επόμενης εντολής, είτε μέσω της κανονικής αύξησης του ή μέσω της διακλάδωσης.

dReadData: Τα δεδομένα που διαβάζονται από τη μνήμη και ενδέχεται να χρειαστούν για εγγραφή στους καταχωρητές.

Θύρες Εξόδου:

PC: Η έξοδος του προγράμματος μετρητή (PC), που χρησιμοποιείται για την αποθήκευση και ενημέρωση της διεύθυνσης της επόμενης εντολής που θα εκτελεστεί.

Zero: Το σήμα μηδενισμού της ALU, το οποίο υποδεικνύει αν το αποτέλεσμα της ALU είναι μηδέν. Χρησιμοποιείται για τις συνθήκες διακλάδωσης, όπως στο BEQ (branch if equal).

dAddress: Η διεύθυνση για τη μνήμη δεδομένων, η οποία υπολογίζεται στην ALU ή από το άμεσο (immediate) πεδίο και καθορίζει που θα πραγματοποιηθεί η ανάγνωση ή η εγγραφή δεδομένων στη μνήμη.

dWriteData: Τα δεδομένα που πρέπει να γράφουν στη μνήμη δεδομένων, τα οποία προέρχονται είτε από τους καταχωρητές είτε από την ALU.

WriteBackData: Τα δεδομένα που προορίζονται για εγγραφή στους καταχωρητές, τα οποία μπορεί να προέρχονται από την ALU ή από τη μνήμη, αναλόγως του αν η εντολή είναι τύπου Load ή άλλου τύπου εντολής.

```
rle top_proc #(
parameter INITIAL_PC = 32'h00400000 // Initial PC value
        input wire clk,
                                                                                  // Clock signal
       input wire rst,
input wire [31:0] instr,
input wire [31:0] dReadData,
       output [31:0] PC, // Program Counter
output wire [31:0] dAddress,
output wire [31:0] dWriteData,
output reg MemRead, // Data to write to memory
output reg MemWrite, // Memory read enable
output reg MemWrite, // Memory write enable
                                                                    // Program Counter
                                                                                // bata to write to memory
// Memory read enable
// Memory write enable
// Data written back to register file
       output wire [31:0] WriteBackData
);
       // Control Signals
reg PCSrc, ALUSrc, RegWrite, MemToReg, loadPC;
reg [3:0] ALUCtrl;
       wire Zero;
wire [31:0] alu_result;
       // Internal state register for FSM
reg [2:0] state; // FSM state encoding
       // FSM states
localparam FETCH
                             FETCH = 3'b000,
DECODE = 3'b001,
                             EXECUTE = 3'b001,

MEMORY = 3'b011,

WRITE_BACK = 3'b100,

NONE = 3'b111;
        localparam RTYPE = 7'b0110011,
                             ITYPE = 7'b0010011,
                             STYPE = 7'b0100011,
BTYPE = 7'b1100011,
LOAD = 7'b0000011;
       datapath #(
.INITIAL_PC(INITIAL_PC)
        ) dp (
               .clk(clk),
               .rst(rst),
.instr(instr),
.PCSrc(PCSrc),
                 .ALUSrc(ALUSrc)
               .RegWrite(RegWrite),
.MemToReg(MemToReg),
.ALUCtrl(ALUCtrl),
.loadPC(loadPC),
.dReadData(dReadData),
```

```
.Zero(Zero),
.dAddress(dAddress),
      .dWriteData(dWriteData),
      .WriteBackData(WriteBackData)
// FSM: Sequential logic to manage states
always @(posedge clk or posedge rst) begin
   if (rst) begin
           state <= DECODE; // Start in the FETCH state after reset</pre>
     end else begin case (state)
                      state <= DECODE; // Move to DECODE after fetching the instruction</pre>
                      state <= EXECUTE; // Decode the instruction and prepare for execution</pre>
                      // Move to MEMORY for load/store or WRITE_BACK for arithmetic/logical instructions
                            state <= MEMORY:</pre>
                 MEMORY: begin
                      state <= WRITE_BACK; // Move to WRITE_BACK after memory access</pre>
                WRITE_BACK: begin
    state <= FETCH; // After writing back, go back to FETCH</pre>
                NONE: begin
                      state <= FETCH;
                default: state <= FETCH; // Default to FETCH state</pre>
// FSM: Combinational logic for control signals
always @(*) begin
    // Default control signal values
    RegWrite = 0;
    MemToReg = 0;
    MemRead = 0;
    MemRead = 0;
    MemWrite = 0;
ALUCtrl = 4'b0000;
    case (state)
    FETCH: begin
    loadPC = 0;
                 // ALU operations depend on the instruction type
case (instr[6:0])
                      RTYPE: begin // R-type (ADD, SUB, etc.)
    case ({instr[30], instr[14:12]})
    4'b0111: begin
    ALUCtrl = 4'b0000;
                                 ALUCtrl = 4'b0001;
                            4'b0000: begin
ALUCtrl = 4'b0010;
                            4'b1000: begin
ALUCtrl = 4'b0110;
                            4'b0010: begin
ALUCtrl = 4'b0100;
                            4'b0101: begin
                                ALUCtrl = 4'b1000;
                            4'b0001: begin
                                 ALUCtrl = 4'b1001;
                            4'b1101: begin
ALUCtrl = 4'b1010;
                            ALUCtrl = 4'b0101;
end
                            4'b0100: begin
                            endcase
                     end
                       ITYPE: begin // I-type (ADDI, ANDI, etc.)
```

```
ALUSrc = 1; // Use
case (instr[14:12])
3'b111: begin
                                                       immediate as the second operand
                           ALUCtrl = 4'b0000;
                           ALUCtrl = 4'b0001;
                     3'b000: begin
ALUCtrl = 4'b0010;
                     3'b010: begin
                          ALUCtr\tilde{l} = 4'b0100;
                    3'b101: begin
ALUCtrl = instr[30] ? 4'b1010 : 4'b1000;
                    3'b001: begin
                           ALUCtrl = 4'b1001;
                    3'b100: begin
ALUCtrl = 4'b0101;
                    ALUCtrl = 4'b1111;
end
                    endcase
                    PE: begin // Branch (BEQ, etc.)
ALUCtrl = 4'b0110; // SUB for comparison
PCSrc = (Zero) ? 1 : 0; // Branch if condition is met
             BTYPE:
             LOAD, STYPE: begin
ALUCtrl = 4'b0010;
ALUSrc = 1;
MEMORY: begin
case (instr[6:0])
LOAD: begin // Load (LW)
MemRead = 1; // Enable memory read
                    MemWrite = 1; // Enable memory write
       endcase
WRITE_BACK: begin
        loadPC = 1;
       ALUSrc = 0;
case (instr[6:0])
             LOAD: begin // Load (LW)

RegWrite = 1; // Write memory data to the register file

MemToReg = 1; // Select memory as the data source
             RTYPE, ITYPE: begin // R-type and I-type instructions
   RegWrite = 1; // Write ALU result to the register file
   MemToReg = 0; // Select ALU result as the data source
```

Η παραπάνω υλοποίηση αποτελεί έναν ελεγκτή πολλαπλών κύκλων που εκτελεί κάθε εντολή σε πέντε κύκλους ρολογιού. Για να ικανοποιηθεί η εκφώνηση, το πρώτο βήμα είναι η αρχικοποίηση του datapath που δημιουργήθηκε στην προηγούμενη άσκηση. Αυτό περιλαμβάνει τη σύνδεση της παραμέτρου INITIAL_PC του module top_proc στην μονάδα datapath, η οποία καθορίζει την αρχική τιμή του προγράμματος που εκτελείται.

Το επόμενο βήμα είναι η δημιουργία μιας μηχανής καταστάσεων (FSM) που διαχειρίζεται τις πέντε καταστάσεις εκτέλεσης της εντολής: Fetch (IF), Decode (ID), Execute (EX), Memory (MEM) και Write Back (WB). Κάθε κατάσταση αντιστοιχεί σε έναν συγκεκριμένο

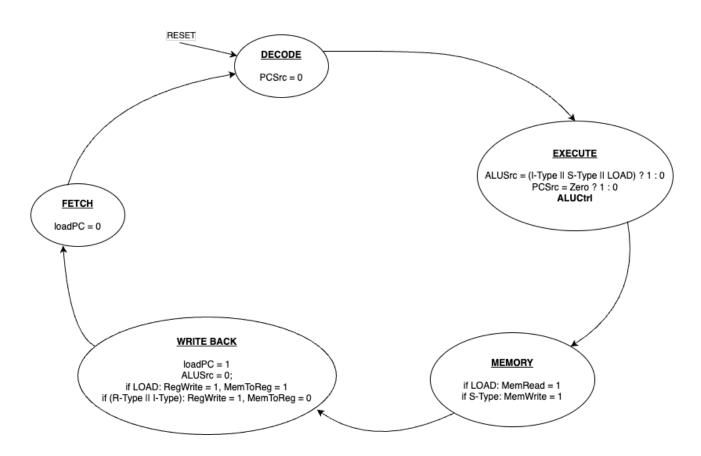
κύκλο του επεξεργαστή, και ο έλεγχος των σημάτων ελέγχου για τη διαδρομή δεδομένων (datapath) καθορίζεται ανάλογα με την κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο επεξεργαστής.

Η δημιουργία του ALUCtrl απαιτεί την αποκωδικοποίηση της εντολής με βάση τα bits opcode, funct3 και funct7. Επιπλέον, τα σήματα MemRead και MemWrite χρησιμοποιούνται για τις εντολές που αφορούν τη μνήμη (LOAD, STORE), και το σήμα RegWrite ελέγχει την εγγραφή δεδομένων στο αρχείο καταχωρητών μόνο στην κατάσταση Write Back (WB).

Το σήμα PCSrc υποδεικνύει αν πρέπει να γίνει διακλάδωση και υπολογίζεται με βάση το αποτέλεσμα της ALU και τη συνθήκη μηδενισμού (Zero). Επίσης, κατά τη διάρκεια του σταδίου Memory, ενεργοποιούνται τα σήματα MemRead και MemWrite ανάλογα με την εντολή.

Αυτός ο σχεδιασμός περιλαμβάνει τα απαραίτητα σήματα ελέγχου για την εκτέλεση κάθε τύπου εντολής (R-type, I-type, S-type, B-type) και διασφαλίζει τη σωστή λειτουργία του επεξεργαστή με πέντε καταστάσεις.

<u>Διάγραμμα *FSM*</u>

Η αρχική κατάσταση του FSM είναι η κατάσταση DECODE. Προσπερνάται η κατάσταση FETCH διότι ο επεξεργαστής ξεκινά με φορτωμένη την πρώτη εντολή. Η μετάβαση στην επόμενη κατάσταση γίνεται αυτόματα. Σε κάθε άνοδο του παλμού του ρολογιού η μηχανή περνάει στην επόμενη κατάσταση. Δεν υπάρχει σήμα που να αποτρέπει την ροή αυτή, υπάρχουν ωστόσο σήματα τα οποία είναι χαρακτηριστικά για κάθε κατάσταση, όπως ακριβώς περιγράφονται στην εκφώνηση της άσκησης. Στην κατάσταση EXECUTE το

σήμα ALUSrc ενεργοποιείται αν η εντολή που εκτελείται είναι R-TYPE, I-TYPE ή LOAD. Ακόμη, το PCSrc ενεργοποιείται αν η έξοδος ZERO της ALU είναι κι αυτή ενεργή σε εντολή τύπου B-TYPE, σημαίνοντας ότι πρόκειται για βρόγχο. Στην κατάσταση MEMORY ενεργοποιείται το σήμα MemRead για εντολή LOAD, ενώ για εντολή STORE ενεργοποιείται το σήμα MemWrite. Στην κατάσταση $WRITE\ BACK$ ενεργοποιείται το σήμα $load\ PC$ προκειμένου να φορτώσει ο επεξεργαστής την νέα εντολή από την μνήμη, 'καθαρίζεται' το σήμα ALUSrc και υπάρχουν δυο επιλογές για την εγγραφή. Αν πρόκειται για εγγραφή από τη μνήμη ενεργοποιείται το σήμα MemToReg, ενώ αν πρόκειται για εγγραφή σε καταχωρητή ενεργοποιείται το σήμα RegWrite. Στην κατάσταση FETCH απενεργοποιείται το σήμα $load\ PC$ και η εντολή θα είναι διαθέσιμη στον επόμενο κύκλο. Στην κατάσταση DECODE 'καθαρίζεται' το σήμα PCSrc και το PSM περνάει στη επόμενη κατάσταση ολοκληρώνοντας τον κύκλο και την επεξεργασία της εντολής.

Έλεγχος

Δημιουργήθηκε ένα $module\ top_proc_tb.v$ όπως ζητήθηκε στην εκφώνηση το οποίο εκτελεί τις εντολές που είναι αποθηκευμένες στο αρχείο $rom_bytes.data$.

```
include "top_p
include "rom.v
            "top_proc.v
include "ram.v"
include "datapath.v"
include "alu.v"
include "regfile.v"
timescale 1ns/1ns
nodule top_proc_tb;
    reg clk;
reg rst;
    wire [31:0] PC;
wire [31:0] dAddress;
    wire [31:0] dWriteData;
wire [31:0] WriteBackData;
    wire MemRead;
    wire MemWrite;
    wire [31:0] instr; // From RO
wire [31:0] dReadData; // From RAM
    // Instantiate ROM and RAM INSTRUCTION_MEMORY rom_inst (
          .clk(clk),
.addr(PC[8:0]), // Instruction address (word-aligned)
.dout(instr) // Fetched instruction
    DATA_MEMORY ram_inst (
    .clk(clk),
    .we(MemWrite),
           .addr(dAddress[8:0]), // Data address (word-aligned)
           .din(dWriteData),
           .dout(dReadData)
    top_proc #(
           .INITIAL_PC(32'h00400000) // Initial program counter
    ) uut (
.clk(clk),
           .rst(rst),
.instr(instr),
.dReadData(dReadData),
           .PC(PC),
.dAddress(dAddress),
           .dWriteData(dWriteData),
           .MemRead(MemRead),
.MemWrite(MemWrite),
           .WriteBackData(WriteBackData)
```

```
$dumpfile("dump.vcd");
$dumpvars;
clk = 0;
forever #5 clk = ~clk; // 10ns clock period
end

// Test sequence
initial begin
    // Initialize reset
    rst = 1;
    #2;
    rst = 0;

    // Wait for simulation to complete
    #1050; // Run the simulation for a sufficient amount of time
$finish;
end
endmodule
```